

11
I. Stafecka

16.04.2006

Projekts

**Informatīvais ziņojums par
Tieslietu ministrijas un SIA „Lursoft” noslēgtā līguma atbilstību tiesību
aktiem un Uzņēmumu reģistra informācijas sistēmu**

KOPSAVILKUMS

2001.gada 7.augustā starp Latvijas Republiku Tieslietu ministrijas personā un sabiedrību ar ierobežotu atbildību „Lursoft”, reģistrācijas numurs 40003053936 (turpmāk – Lursoft), pamatojoties uz Ministru kabineta 2001.gada 13.februāra sēdē pieņemto lēmumu (prot. Nr.7, 34.paragrāfs), tika noslēgts līgums Nr. PA 110/2001 par Uzņēmumu reģistra automatizētās sistēmas licenci un apkalpošanu (turpmāk – Līgums). Līguma būtisko noteikumu vidū īpaši izceļami Līguma 2.1.5.punkts un 1.7.punkts, kuri saistīti ar 2003.gada 17.novembra Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2003/98/EK par valsts sektora informācijas atkalizmantošanu (turpmāk – Direktīva) ieviešanu:

- 1) 2.1.5.punkts paredz, ka valsts nedrīkst izplatīt Sistēmas datu bāzēs ievadītos datus caur Internetu komerciālos nolūkos un slēgt līgumus par šo datu izplatīšanu caur Internetu ar trešajām personām, ja šāda vienošanās nav saskaņota ar Lursoft un traucē Lursoft Līgumā uzņemto saistību izpildi;
- 2) 1.7.punkts paredz, ka Lursoft ir tiesīga noteikt datu izsniegšanas formātu, veidu un biežumu valsts un pašvaldību iestādēm, pašvaldībām un valsts sabiedrībai ar ierobežotu atbildību „Latvijas Vēstnesis”.

Nemot vērā informācijas atkalizmantošanas ekonomisko potenciālu Eiropas Savienības (turpmāk – ES) iekšējā tirgus mērķu sasniegšanai, Direktīvas mērķis ir nodrošināt godīgus, samērīgus un nediskriminējošus nosacījumus šādas informācijas atkalizmantošanai, lai veicinātu pēc iespējas plašāku valsts sektora iestāžu dokumentu atkalizmantošanu. Turklāt Konkurences padome secinājusi, ka Lursoft atrodas dominējošā stāvoklī attiecībā pret citiem uzņēmumu reģistrācijas datu apstrādes un pārdošanas tirgus dalībniekiem Latvijas teritorijā.

Pārrunu rezultātā Lursoft noraidīja Tieslietu ministrijas piedāvāto un valdības apstiprināto risinājuma variantu, kas paredzēja grozīt Līguma noteikumus, savukārt Lursoft piedāvātie risinājuma varianti tika atzīti kā nepieņemami, proti, tādi, kas nerisina ekskluzivitātes jautājumu.

Tieslietu ministrija, izpildot Ministru kabineta 2008.gada 9.septembra sēdē doto uzdevumu, iesniedz šo informatīvo ziņojumu, piedāvājot citu tiesību aktiem atbilstošu risinājumu Direktīvas mērķa sasniegšanai. Taču jānorāda, ka informatīvajā ziņojumā norādītā situācijas risinājuma pēc 2011.gada 7.augusta

TMZino_280110_Lurs(DV); Informatīvais ziņojums par Tieslietu ministrijas un SIA „Lursoft” noslēgtā līguma atbilstību tiesību aktiem un Uzņēmumu reģistra informācijas sistēmu

NAV KLASIFICĒTS

~~DIENESTA VAJADZĪBĀM~~

apstiprināšanas rezultātā Līguma darbības turpināšana pēc 2011.gada 7.augusta nebūs pamatojama.

Situācijas risinājums pēc Līguma termiņa beigām, proti, pēc 2011.gada 7.augusta aprakstīts informatīvā ziņojuma 4.nodaļā. Tajā Tieslietu ministrija ierosina izstrādāt vai iegādāties informācijas sistēmu, nodrošinot tās izmantošanu Uzņēmumu reģistra (turpmāk – Reģistra) darbībā pēc 2011.gada 7.augusta. Izveidojot vai iegādājoties informācijas sistēmu, tiks nodrošināta valsts sektora informācijas atkalizmantošana un novērsti trūkumi sadarbībā ar citām valsts un pašvaldību iestādēm. Tieslietu ministrija secinājusi, ka lielākā daļa valsts institūciju par Reģistra informācijas sistēmas datu saņemšanu ir noslēgušas iepirkuma līgumus ar Lursoft un nepieciešamos sistēmas datus elektroniski saņem par maksu. Šāda situācija, kad valsts institūcijas to funkciju un uzdevumu veikšanai nepieciešamos Sistēmas datus saņem par maksu no privāto tiesību subjekta, ir pretrunā informācijas apmaiņas iestāžu starpā tiesiskajam regulējumam, atbilstoši kuram informācijas apmaiņai iestāžu starpā jābūt bezmaksas.

Tieslietu ministrijas ieskatā informācijas sistēmas izveide vai iegāde varētu būt izdevīgāka, jo šāds risinājums radīs iespēju valstij patstāvīgi noteikt gan sistēmas, gan ar to saistītās informācijas tehnoloģiju infrastruktūras darbības un attīstības principus.

Lai izpildītu Direktīvā noteiktos kritērijus, kā arī, lai novērsu tiesvedības riskus pēc 2011.gada 7.augusta, Tieslietu ministrija ierosina atzīt Līgumu par atbilstošu Direktīvai, turpināt Līguma darbību līdz tā termiņa beigām – 2011.gada 7.augustam, kā arī novirzīt ES struktūrfondu līdzekļus, lai izstrādātu jaunu informācijas sistēmu, nodrošinot tās izmantošanu Reģistra darbībā pēc 2011.gada 7.augusta.

1. Informatīvā ziņojuma izstrādes mērķis

Saskaņā ar Ministru kabineta 2008.gada 9.septembra sēdē (prot. Nr.64 29.§) nolemto Tieslietu ministrijai tika uzdots vest pārrunas ar Lursoft par Līguma izmaiņām un nodrošināt no Ministru kabineta atbalstītā risinājuma izrietošās saistības līdz 2010.gadam, bet, ja pārrunu laikā neizdodas vienoties ar Lursoft par piedāvātām Līguma izmaiņām, apkopot Lursoft izteiktos piedāvājumus un rast citu normatīvajiem aktiem atbilstošu risinājumu Direktīvas mērķa sasniegšanai.

Tieslietu ministrija ir izpildījusi Ministru kabineta uzdevumu un iesniedz izskatīšanai informatīvo ziņojumu par Tieslietu ministrijas un Lursoft noslēgtā līguma atbilstību Direktīvai un Reģistra informācijas sistēmu.

2-29

TMZino_280110_Lurs(DV); Informatīvais ziņojums par Tieslietu ministrijas un SIA „Lursoft” noslēgtā līguma atbilstību tiesību aktiem un Uzņēmumu reģistra informācijas sistēmu

~~DIENESTA VAJADZĪBĀM~~

NAV KLASIFICĒTS

NAV KLASIFICĒTS

DIENESTA VAJADZĪBĀM

Informatīvais ziņojums izstrādāts ar mērķi, lai:

- 1) informētu Ministru kabinetu par 2008.gada 9.septembra sēdē (prot. Nr.64 29.§) dotā uzdevuma izpildi;
- 2) apstiprinātu risinājumu situācijai, kāda izveidojusies pēc Līguma noslēgšanas un 2003.gada 17.novembra Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2003/98/EK par valsts sektora informācijas atkalizmantošanu (turpmāk – Direktīva) pieņemšanas;
- 3) apstiprinātu nepieciešamību nodot Reģistra lietošanā valstij piederošu informācijas sistēmu, nodrošinot Reģistra informācijas atkalizmantošanu.

2. Situācijas apraksts

2.1. Līguma būtība un pārrunu ar Lursoft rezultāti.

Atbilstoši Līguma noteikumiem valsts un Lursoft bez maksas iegūst šādas tiesības:

Valsts iegūst:	Lursoft iegūst:
1. automatizētās sistēmas Lurs V.4 ar tās moduļiem un papildinājumiem (turpmāk – Sistēma) lietošanu subjektu reģistrācijai un informācijas par tiem izsniegšanai	10 gadus no Līguma spēkā stāšanās saņemot Reģistra uzkrāto publisko informāciju un izmantot to komerciāliem nolūkiem
2. Sistēmas lietotāju administrēšanu, apkalpošanu	
3. Sistēmas administrēšanu, apkalpošanu un ekspluatāciju	
4. Sistēmas datu arhīvu veidošanu	
5. Sistēmā esošo datu kopuma un programmatūras izcelsmes koda kopiju veidošanu. Kopija ir tāda, kas ļauj kompetentam programmētājam atjaunot programmatūru	
6. jauna programmnodrošinājuma izveidi, ieviešanu, apkalpošanu un uzturēšanu, kas saistīta ar jaunām Reģistra funkcijām un izmaiņām	

4
NAV KLASIFICĒTS

DIENESTA VAJADZĪBĀM

Komerclikumā vai citos normatīvajos aktos, un kas tieši attiecas uz komercreģistru	
7. izmaiņas citu Reģistra reģistru programnodrošinājumā, ja tās ir nebūtiskas vai saistītas ar šajos reģistros uzkrāto objektu identifikāciju vai uzskaites harmonizāciju	
8. Lursoft izsniedz nepārveidotus sistēmas datus pašvaldībām, valsts un pašvaldību iestādēm, valsts sabiedrībai ar ierobežotu atbildību „Latvijas Vēstnesis”	
9. Sistēmas autoruzraudzību (t.sk. kļūdu un trūkumu novēršanu)	
10. Sistēmas lietošanas instrukciju	
11. tiesības izsniegt elektroniskā formā skenētus dokumentus (nevis datus izziņu vai citā formā) trešajām personām (papildus vienošanās pie Līguma)	

Līgums paredz arī citus būtiskus noteikumus:

- 1) Līguma darbības laiks ir 10 gadi (līdz 2011.gada 7.augustam), ja vien tas netiek izbeigts pirms termiņa vai arī tā darbība netiek pagarināta;
- 2) Lursoft ir tiesīga noteikt datu izsniegšanas formātu, veidu un biežumu valsts un pašvaldību iestādēm, pašvaldībām un valsts sabiedrībai ar ierobežotu atbildību „Latvijas Vēstnesis”;
- 3) valsts nedrīkst radīt šķēršļus Lursoft saimniecisko interešu realizācijai, izplatot Sistēmas datu bāzēs ievadītos publiskos datus saskaņā ar Līguma nosacījumiem;
- 4) valsts nedrīkst izplatīt Sistēmas datu bāzēs ievadītos datus caur Internetu komerciālos nolūkos un slēgt līgumus par šo datu izplatīšanu caur Internetu ar trešajām personām, ja šāda vienošanās nav saskaņota ar Lursoft un traucē Lursoft Līgumā uzņemto saistību izpildi;
- 5) Reģistra ievadītie dati Sistēmā ir valsts īpašums, bet pati Sistēma pieder Lursoft;
- 6) Ja valsts izbeidz līgumu pirms termiņa – 2011.gada 7.augusta (tajā skaitā arī gadījumā, ja izbeigšana saistīta ar valsts varas vai pārvaldes institūciju

NAV KLASIFICĒTS

DIENESTA VAJADZĪBĀM

lēmumiem), valsts samaksā Lursoft 600 000 latu (Sistēmas vērtība) un 6 % no šīs summas par katru līdz Līguma termiņa beigām atlikušo pilno gadu, kā arī valsts var iegādāties Sistēmu. Ja Līgums tiktu izbeigts līdz 2010.gada 1.februārim, tad tie būtu 636 000 latu, ieskaitot pievienotās vērtības nodokli.

Līguma būtisko noteikumu vidū īpaši izceļami Līguma 2.1.5.punkts un 1.7.punkts. Līgums būtu vērtējams kā atbilstošs tiesību aktiem un Direktīvas pamatgaram (valsts sektora informācijas pieejamība nav aprobežota ar nosacījumiem, veicinot plašāku tās atkalizmantošanu. Ekskluzīvi līgumi saistībā ar valsts sektora informācijas atkalizmantošanu ir tikai kā izņēmums), ja Reģistra informācijas atkalizmantošanas jautājums Līgumā tiktu regulēts citādāk:

- 3) 2.1.5.punkts paredz, ka valsts nedrīkst izplatīt Sistēmas datu bāzēs ievadītos datus caur Internetu komerciālos nolūkos un slēgt līgumus par šo datu izplatīšanu caur Internetu ar trešajām personām, ja šāda vienošanās nav saskaņota ar Lursoft un traucē Lursoft Līgumā uzņemto saistību izpildi;
- 4) 1.7.punkts paredz, ka Lursoft ir tiesīga noteikt datu izsniegšanas formātu, veidu un biežumu valsts un pašvaldību iestādēm, pašvaldībām un valsts sabiedrībai ar ierobežotu atbildību „Latvijas Vēstnesis”.

Tādēļ, izpildot Ministru kabineta 2008.gada 9.septembra sēdē (prot. Nr.64 29.§) nolemto un veicot pārrunas ar Lursoft par Līguma grozījumiem, galvenais sarunu objekts bija iespējamie grozījumi Līguma 2.1.5. un 1.7. punktos, kas satur nosacījumus Sistēmas datu izplatīšanai un izmantošanai, kuri, savukārt, ir pretrunā Direktīvas pamatgaram un mērķim.

Papildus jānorāda, ka Līgums pēc būtības sastāv no divām daļām:

- 1) Lursoft par saviem līdzekļiem nodrošina Sistēmas izveidi un uzturēšanu, kā arī izveido, ievieš un uztur programmnodrošinājumu saistībā ar jaunām Reģistra funkcijām, kas rodas normatīvo aktu izmaiņu rezultātā;
- 2) Apmaiņā pret Lursoft pakalpojumiem Tieslietu ministrija ir apņēmusies izpildīt Līguma 2.1.5. un 1.7. punktos minētos nosacījumus par Sistēmas datu izplatīšanu un izmantošanu.

Līdz ar to, izbeidzot Līguma saistību izpildi kādā no šīm daļām, būtu jāizbeidz visa Līguma darbība.

Pārrunu rezultātā Lursoft noraidīja Tieslietu ministrijas piedāvāto un valdības apstiprināto risinājuma variantu, kas paredzēja grozīt Līguma noteikumus, savukārt Lursoft piedāvātie risinājuma varianti tika atzīti kā nepieņemami, proti, tādi, kas nerisina ekskluzivitātes jautājumu, līdz ar to

NAV KLASIFICĒTS

~~DIENESTA VAJADZĪBĀM~~

Tieslietu ministrija, izpildot Ministru kabineta 2008.gada 9.septembra sēdē doto uzdevumu, iesniedz šo informatīvo ziņojumu, piedāvājot citu tiesību aktiem atbilstošu risinājumu Direktīvas mērķa sasniegšanai, jo nedrīkstētu pieļaut situāciju, ka līdz ar Līguma izbeigšanu tiktu apdraudēta Reģistra funkciju veikšana.

Ministru kabineta 2008.gada 9.septembra sēdē (prot.Nr.64 29.§) izskatītajā Tieslietu ministrijas informatīvajā ziņojumā par Direktīvas piemērošanu Latvijā (TA-2627) (turpmāk – Informatīvais ziņojums) kā situācijas risinājums, kas nodrošinātu gan Direktīvas prasību pilnīgu pārņemšanu un ievērošanu, gan neapdraudētu Reģistra funkciju izpildi, tika norādīta vienošanās ar Lursoft par Līguma grozījumiem, kas nodrošinātu pilnīgu Direktīvas nosacījumu ieviešanu arī praksē.

Informatīvajā ziņojumā tika ierosināts papildināt Līgumu ar nosacījumu, ka Sistēmā Reģistra ievadītie dati elektroniski nepārveidotā veidā var tikt nodoti trešajām personām, t.i. informācijas atkalizmantojamiem saskaņā ar spēkā esošajiem tiesību aktiem. Tāpat tajā tika norādīts, ka Tieslietu ministrija 2009.gadā sagatavos risinājumu, lai, beidzoties Līguma termiņam, tiktu nodrošināta atbilstoša informācijas sistēmas uzturēšana un papildināšana. Kā viens no iespējamajiem variantiem tika norādīts, ka Tieslietu ministrija veiks publisko iepirkumu – atklātu konkursu par tiesībām izveidot un uzturēt informācijas sistēmu Reģistra datu reģistrācijai, to publiskuma un tālākas izplatīšanas nodrošināšanai gan individuālām vajadzībām, gan arī atkalizmantošanai komerciālos nolūkos. Turklāt Informatīvajā ziņojumā tika norādīts arī tas, ka risinājumi var būt dažādi, jo nepieciešams izvērtēt dažādu variantu atbilstību valsts un sabiedrības interesēm (t.sk. koncesija, valsts pārvaldes uzdevuma deleģēšana, publiskais iepirkums).

Informatīvajā ziņojumā Tieslietu ministrija ierosināja atbalstīt piedāvāto risinājuma variantu – grozījumi Līgumā – un uzdot Reģistram izpildīt risinājumā iekļautos uzdevumus, t.sk. vest pārrunas ar Lursoft par Līguma izmaiņām un nodrošināt no atbalstītā risinājuma izrietošo saistību līdz Līguma termiņa beigām – 2011.gada 7.augustam.

Ministru kabineta 2008.gada 9.septembra sēdē tika nolemts akceptēt Informatīvajā ziņojumā pausto risinājumu un uzdevumus. Tāpat tika nolemts, ja pārrunu laikā neizdodas vienoties ar Lursoft par piedāvātajām Līguma izmaiņām, rast citu normatīvajiem aktiem atbilstošu risinājumu Direktīvas mērķa sasniegšanai.

Pārrunu laikā Tieslietu ministrija ierosināja Lursoft, ņemot vērā Direktīvas mērķi, nodrošināt Reģistra informācijas atkalizmantošanu, radot piekļuves kanālu, kas sniegtu iespēju jebkurai interesentam iegūt uz vienādiem

6-29

TMZino_280110_Lurs(DV); Informatīvais ziņojums par Tieslietu ministrijas un SIA „Lursoft” noslēgtā līguma atbilstību tiesību aktiem un Uzņēmumu reģistra informācijas sistēmu

~~DIENESTA VAJADZĪBĀM~~

NAV KLASIFICĒTS
~~DIENESTA VAJADZĪBĀM~~

noteikumiem Reģistra informāciju elektroniski. Par šāda risinājuma ieviešanu līdz šim brīdim nav izdevies panākt vienošanos ar Lursoft, jo Līguma darbība (lai arī grozīta) tiktu turpināta un Lursoft būtu nozīmīgs partneris šāda kanāla izveidošanā. Jāatzīmē, ka Līguma 2.1.4.punktā valsts apņemas neradīt šķēršļus Lursoft saimniecisko interešu realizācijai, izplatot Sistēmas datu bāzēs ievadītos publiskos datus. Minētais faktiski liedzis valstij iespēju izplatīt elektroniski Sistēmā uzkrātos datus pašai, savukārt, izplatīšana būtu iespējama tikai ar Lursoft piekrišanu. Minētās piekrišanas esamība, savukārt, atkarīga no Lursoft komerciālo interešu esamības. Jebkurš interesents var iegūt Reģistra informāciju, kurai nav juridiska statusa, elektroniskā formā no Lursoft, ja par to ir panākta vienošanās. Papildus jānorāda, ka 2006.gada 30.augustā starp Tieslietu ministriju un Lursoft panākta vienošanās (papildus vienošanās Tieslietu ministrijā reģistrēta 2006.gada 5.septembrī ar nr.1-6.1/87), ka Reģistrs ir tiesīgs izsniegt trešajām personām elektroniskā veidā skenētus dokumentus (nevis datus izziņu formā).

Valsts arī apzinās, ka Reģistra datu atkalizmantošana nav atraujama no cita ļoti būtiska Līguma noteikuma jeb Līguma priekšmeta, proti, Līguma rezultātā valsts bez maksas izmanto Sistēmu savu uzdevumu veikšanai. Tādējādi, ja valsts pieņemtu lēmumu izbeigt Līguma darbību pirms tā darbības beigām, lai ieviestu Direktīvas noteikumus, tiktu apdraudēta ne tikai Reģistra informācijas iegūšana, bet Reģistra kā iestādes darbība. Tas radītu būtisku kaitējumu sabiedrības interesēm saņemt Reģistra pakalpojumus: reģistrācija un informācijas sniegšana.

Tajā pat laikā jānorāda, ka Tieslietu ministrijā un Reģistrā, kā arī citās valsts institūcijās ir vērsusies sabiedrība ar ierobežotu atbildību „Firmas.lv” (turpmāk – Firmas.lv), norādot, ka Lursoft nevar tikt piešķirtas ekskluzīvas tiesības Reģistrā uzkrātās publiskās informācijas atkalizmantošanai, jo arī Firmas.lv ir gatava publicēt Reģistra un citu valsts reģistru informāciju arī tad, ja tai netiek piešķirtas ekskluzīvas tiesības.

Tieslietu ministrijā vērsusies valsts sabiedrība ar ierobežotu atbildību „Latvijas Vēstnesis” (turpmāk – Vēstnesis), izrādot gatavību izstrādāt un ieviest nepieciešamo tehnisko risinājumu līdz 2011.gadam, lai radītu alternatīvu tam pakalpojumam, ko pašlaik nodrošina Lursoft attiecībā uz Reģistra datu apstrādi. Lai mazinātu draudus, kas saistīti ar Lursoft subjektīvo īpašuma tiesību īstenošanu attiecībā uz Reģistra strukturētajiem datiem Līguma izbeigšanas gadījumā, Vēstnesis piedāvā tehnisko risinājumu veidot uz tā rīcībā esošās Reģistra datu bāzes, kuru veido oficiāli izsludinātās Reģistra ziņas. Pēc Vēstneša sniegtās informācijas sistēmas funkcionalitātes paplašināšanai un pilnveidošanai nepieciešamais resursu apjoms ir aptuveni 670 000 latu.

7-29

TMZino_280110_Lurs(DV); Informatīvais ziņojums par Tieslietu ministrijas un SIA „Lursoft” noslēgtā līguma atbilstību tiesību aktiem un Uzņēmumu reģistra informācijas sistēmu

~~DIENESTA VAJADZĪBĀM~~

NAV KLASIFICĒTS

NAV KLASIFICĒTS

DIENESTA VAJADZĪBĀM

Minētais norāda, ka līdz Līguma darbības termiņa beigām ir jārada risinājums, kas ir atbilstošs Direktīvas mērķim informācijas izplatīšanas jomā, ir sabiedrības interesēs un neapdraud Reģistra kā iestādes darbību.

Izvērtējot Līguma otrā būtiskā noteikuma, kas ietverts 1.7.punktā, sekas, norādāms sekojošais.

Ja Līguma 1.7.punktā minēto institūciju pieprasītais Sistēmas datu izsniegšanas formāts, veids un biežums atšķiras no spēkā esošo likumdošanas aktu prasībām vai prasa no Lursoft papildus Sistēmas datu apstrādi vai citu darbu, kas nav tieši saistīts ar Sistēmas datu atlasī un nosūtīšanu, Lursoft ir tiesīga prasīt saprātīgu papildus samaksu, vienojoties ar institūcijām atsevišķi. Minētais nozīmē to, ka valsts pārvalde nav patstāvīga, realizējot savstarpēju elektroniskas informācijas apmaiņu, nosakot tās veidu, formātu un biežumu, kā arī, ka faktiski nav realizējams Valsts pārvaldes iekārtas likuma 54.pantā paredzētais – valsts pārvaldes iestāžu sadarbība notiek bez maksas.

Sistēma ir valsts informācijas sistēma, kas Valsts informācijas sistēmu likumā noteiktajā kārtībā ir reģistrēta Valsts informācijas sistēmu reģistrā. Sistēmā pieejamos datus (informācija par komersantiem un to filiālēm, ārvalstu komersantu un organizāciju pārstāvniecībām, Eiropas komercsabiedrībām, politiskajām partijām un to apvienībām, administratoriem u.c.) savu funkciju un uzdevumu veikšanai plaši izmanto citas valsts pārvaldes iestādes.

Nemot vērā minēto, Tieslietu ministrija lūdza ministrijām, Valsts kancelejai, Finanšu un kapitāla tirgus komisijai un Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijai sniegt informāciju par šo iestāžu un to padotībā esošo iestāžu izmaksām par informācijas iegūšanu no Lursoft datu bāzēm, kā arī par Lursoft datu bāžu izmantošanas apjomiem.

Apkopojot minēto institūciju sniegto informāciju, Tieslietu ministrija secinājusi, ka lielākā daļa valsts institūciju par Reģistra informācijas sistēmas datu saņemšanu ir noslēgušas iepirkuma līgumus ar Lursoft. Maksa par Lursoft nodrošināto datu izmantošanu ir atkarīga no datu apjoma un lietotāju skaita. Piemēram, Lursoft „mazā abonementa” izmantošana izmaksā 120 latus gadā par pirmo pakalpojuma lietotāju plus 10% par katru nākamo lietotāju. Pakalpojumā ietilpst informācijas sniegšana no Reģistra informācijas sistēmas – par uzņēmumiem, biedrībām un nodibinājumiem, ārvalstu uzņēmumu pārstāvniecībām, masu informācijas līdzekļiem, kā arī no citiem reģistriem vai Lursoft uzturētajām datu bāzēm – gada pārskatu reģistrs, Ceļu satiksmes drošības direkcijas Transporta līdzekļu reģistrs, Traktortehnikas reģistrs, ziņu aģentūras BNS raksti Lursoft Laikrakstu bibliotēkā u.c. Lursoft „lielā abonementa” izmantošana izmaksā 360 latus gadā par pirmo pakalpojuma

8-29

TMZino_280110_Lurs(DV); Informatīvais ziņojums par Tieslietu ministrijas un SIA „Lursoft” noslēgtā līguma atbilstību tiesību aktiem un Uzņēmumu reģistra informācijas sistēmu

DIENESTA VAJADZĪBĀM

NAV KLASIFICĒTS

NAV KLASIFICĒTS

~~DIENESTA VAJADZĪBĀM~~

lietotāju plus 10% par katru nākamo lietotāju. Šajā pakalpojumā ietilpst visi Lursoft piedāvātie pakalpojumi.

Kopējā summa, ko saskaņā ar sniegto informāciju valsts pārvaldes iestādes gadā tērē Lursoft pakalpojumiem, pārsniedz 120 000 latu gadā, turklāt šajā summā nav iekļauti pašvaldību izdevumi par Lursoft pakalpojumu saņemšanu. Šajā summā ir iekļauti izdevumi ne tikai par informācijas saņemšanu no Reģistra informācijas sistēmas, bet arī izdevumi par citiem Lursoft piedāvājumiem pakalpojumiem, kas tiek piedāvāti „komplektā” (vairākas ministrijas norādījušas, ka nav ieinteresētas šo papildu pakalpojumu saņemšanā, taču ir spiestas tos pasūtīt, jo Lursoft pakalpojumu piedāvājumā ir tikai konkrētie datu apjomi). Tāpat daudzas iestādes izmanto Lursoft Laikraksta bibliotēkas pakalpojumus (60 latu gadā katram pakalpojuma lietotājam). Piemēram, Kultūras ministrijas padotībā esošā valsts aģentūra „Kultūras informācijas sistēmas” noslēgusi ar Lursoft līgumu par 30 000 latiem par Lursoft Laikrakstu bibliotēkas izmantošanu Latvijas bibliotēku vajadzībām. Līdz ar to konkrēto summu, ko valsts institūcijas tērē Reģistra informācijas sistēmas datu saņemšanai no Lursoft, praktiski aprēķināt nav iespējams.

Atbilstoši Valsts pārvaldes iekārtas likuma 55. panta otrajai daļai iestāde, ievērojot normatīvajos aktos noteiktos ierobežojumus, var ierosināt citai iestādei sniegt tās rīcībā esošo informāciju. Atbilstoši šī likuma 54. panta trešajai daļai iestāžu sadarbība notiek bez maksas, ja ārējā normatīvajā aktā nav noteikts citādi. Likuma „Par Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistru” 9. panta pirmajā daļā noteikts, ka pēc Saeimas, Ministru kabineta, tiesībsardzības, kontroles institūciju un citu valsts pārvaldes iestāžu, kā arī tiesu izpildītāju pieprasījuma Reģistrs bez maksas sniedz visu nepieciešamo informāciju no reģistriem, ievērojot normatīvajos aktos noteiktos ierobežojumus; pašvaldības šo informāciju bez maksas var saņemt savas teritorijas robežās.

Līdz ar to secināms, ka pašreizējā situācijā, kad valsts institūcijas to funkciju un uzdevumu veikšanai nepieciešamos Sistēmas datus elektroniski saņem par maksu no privāto tiesību subjekta, ir pretrunā informācijas apmaiņas iestāžu starpā tiesiskajam regulējumam, atbilstoši kuram informācijas apmaiņai iestāžu starpā jābūt bezmaksas. Arī aptaujātās valsts institūcijas ir norādījušas uz šo neatbilstību un paudušas viedokli, ka Sistēmas datu pieejamība valsts institūcijām jānodrošina bez maksas un bez privātā subjekta starpniecības.

2.2. Direktīvas būtība.

Atbilstoši Direktīvas noteikumiem valsts sektora informācijas atkalizmantošana ir valsts sektora iestāžu savākto, izgatavoto, reproducēto un

9-29

TMZino_280110_Lurs(DV); Informatīvais ziņojums par Tieslietu ministrijas un SIA „Lursoft” noslēgtā līguma atbilstību tiesību aktiem un Uzņēmumu reģistra informācijas sistēmu

~~DIENESTA VAJADZĪBĀM~~

NAV KLASIFICĒTS

~~DIENESTA VAJADZĪBĀM~~

izplatīto dokumentu izmantošana komerciāliem vai nekomerciāliem nolūkiem, kas nav saistīti ar šīs valsts iestādes publisko pienākumu veikšanu. Ņemot vērā informācijas atkalizmantošanas ekonomisko potenciālu ES iekšējā tirgus mērķu sasniegšanai, Direktīvas mērķis ir nodrošināt godīgus, samērīgus un nediskriminējošus nosacījumus šādas informācijas atkalizmantošanai, lai veicinātu pēc iespējas plašāku valsts sektora iestāžu dokumentu atkalizmantošanu. Direktīva paredz, ka dokumentu atkalizmantošanai ir jābūt pieejamai visiem potenciālajiem tirgus dalībniekiem, pat ja viens vai vairāki tirgus dalībnieki jau izmanto produktus ar pievienoto vērtību, kuru pamatā ir šie dokumenti.

Vienīgais izņēmums, ko paredz šī Direktīva, ir ekskluzīvu tiesību piešķiršana konkrētu dokumentu atkalizmantošanai, lai sniegtu pakalpojumu sabiedrības interesēs. Direktīvas 11.pants „Aizliegums slēgt ekskluzīvas vienošanās” noteic, ka valsts sektora informācijas atkalizmantošana ir pieejama visiem iespējamiem tirgus dalībniekiem, taču, ja nepieciešamas ekskluzīvas tiesības, lai sniegtu pakalpojumus sabiedrības interesēs, tās var tikt radītas, pārskatot to pamatotību reizi trijos gados. Šādas vienošanās ir pārredzamas un atklātas. Esošās ekskluzīvās vienošanās, ja tās nav svarīgas sabiedrības interešu aizsardzībai, izbeidzamas, beidzoties termiņam vai ne vēlāk kā līdz 2008.gada 31.decembrim.

Direktīvas noteikumi ieviesti arī Latvijas normatīvajos aktos un saskaņā ar Informācijas atklātības likuma 18.pantu ir aizliegts piešķirt ekskluzīvas tiesības informācijas atkalizmantošanai, izņemot gadījumu, kad ekskluzīvas tiesības nepieciešamas, lai sniegtu informācijas sabiedrības pakalpojumus sabiedrības interesēs. Šādas vienošanās ir atklātas, un tās tiek publicētas. Vienošanās pamatotību pārskata ne retāk kā reizi trijos gados.

2.3. Eiropas Savienības institūciju vērtējums.

Eiropas Komisijas (turpmāk – Komisija) 2009.gada 7.maija paziņojumā – pārskatā Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un reģionu komitejai par Direktīvu [SEC(2009)597] izdarīts secinājums, ka dalībvalstīm pašlaik galvenie pūliņi jāvelta Direktīvas pilnīgai un pareizai ieviešanai un piemērošanai, proti, tām jāizbeidz ekskluzīvas vienošanās, jāpiemēro tāds licencēšanas un tarifkācijas režīms, kas sekmē publiskā sektora informācijas atkalizmantošanu. Dalībvalstīm jānodrošina vienādi nosacījumi gan publiskajām iestādēm, kas izmanto pašas savus dokumentus, gan citiem atkalizmantotājiem un jāveicina mehānismu izveide ātrai un lētai konfliktu izšķiršanai. Komisija ļoti rūpīgi uzraudzīs, vai šis pienākums tiek ievērots un

2009.gada vasarā uzsāks izmeklēšanu, lai noskaidrotu, cik izplatītas ir šādas vienošanās (rūpīgi pārbaudot ekskluzīvās vienošanās). Bez tam Komisija veiks vēl vienu novērtējumu līdz 2012.gadam, kad, domājams, būs pieejami plašāki dati par Direktīvas ietekmi, sekām un piemērošanu, un tad apsvērs, vai vajadzīgi tiesību akta grozījumi, ņemot vērā dalībvalstu līdzšinējās sekmes.

Turklāt jānorāda, ka ekskluzīvās vienošanās, ko noslēgušas publiskā sektora iestādes, dažās valstīs ir atceltas (Nīderlande, Zviedrija). Lielbritānija uzsākusi pasākumu īstenošanu, kas vērsti uz ekskluzīvu vienošanos izbeigšanu. Latvija ir viena no pēdējām dalībvalstīm, kura saskaņā ar Komisijas informāciju nav identificējusi ekskluzīvās vienošanās un pasākumus to izbeigšanai.¹

Ņemot vērā to, ka Līgums pēc būtības paredz ekskluzīvas tiesības Lursoft atkalizmantojot valsts sektora informāciju, izvērtējama tā atbilstība Direktīvas 11.pantam un Informācijas atklātības likuma 18.pantam: vai Līgums ir tāds, kas svarīgs informācijas sabiedrības pakalpojumu sniegšanas nodrošināšanai un vai tā darbība ir turpināma līdz termiņa beigām – 2011.gada 7.augustam.

3. Līguma atbilstības Direktīvai izvērtējums un situācijas risinājums līdz 2011.gada 7.augustam.

3.1. Līguma atbilstības Direktīvas kritērijiem izvērtējums.

Direktīvas 11. pants nosaka, ka ekskluzīvas tiesības var piešķirt, ja tās ir nepieciešamas, lai sniegtu pakalpojumus sabiedrības interesēs. Taču preambula precizē, ka dažkārt var būt nepieciešamas ekskluzīvas tiesības uz konkrētu valsts sektora dokumentu atkalizmantošanu, lai sniegtu pakalpojumu, kas ir būtisks vispārējām ekonomiskām interesēm (turpmāk – vispārējas nozīmes pakalpojumi). Šis apsvērums ir ilustrēts ar piemēru, ja neviens komerciāls izdevējs nav gatavs publicēt informāciju bez šādām ekskluzīvām tiesībām – tātad, gadījumā, ja informācijas tirgus pats nenodrošina šādu pakalpojumu sniegšanu sabiedrībai. Eiropas Savienības Tiesa (turpmāk – EST) līdz šim nav interpretējusi Direktīvas 11. pantu, tāpēc secinājumi par to, kas būtu jāsaprot ar sabiedrības interesēm Direktīvas izpratnē, ir jāizdara pēc analogijas ar esošo EST judikatūru par vispārējas nozīmes pakalpojumiem.

„Vispārējas nozīmes pakalpojums” ir īpašs jēdziens ES tiesībās un ar to saprot izņēmumu no konkurences tiesību piemērošanas attiecībā uz tiem uzņēmumiem, kas dalībvalsts uzdevumā sniedz sabiedrībai būtiskus pakalpojumus. Saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību (turpmāk –

¹ http://www.epsplus.net/media/files/com09_212_lv

NAV KLASIFICĒTS

DIENESTA VAJADZĪBĀM*

LESD) 106.panta 2.punktu (bijušais Eiropas Kopienas dibināšanas līguma (turpmāk – EK Līgums) 86. panta 2. punkts) uzņēmumu var atbrīvot no konkurences tiesību piemērošanas, tomēr šāda izņēmuma nepieciešamība ir jāpierāda. Kritēriji, kādiem šādam izņēmumam ir jāatbilst, ir precizēti gan Komisijas dokumentos, gan EST praksē.

Dalībvalstīm ir ievērojama rīcības brīvība definēt vispārējas nozīmes pakalpojumus, tomēr Komisija dalībvalsts definīciju var apstrīdēt ES interešu aizskāruma gadījumā.² Vispārējas nozīmes pakalpojumi ietver plaša spektra darbības, no lielu nozaru tīklu, kā enerģētikas, telekomunikāciju, transporta, audiovizuāliem un pasta pakalpojumiem līdz izglītības, ūdens apgādes, atkritumu apsaimniekošanas, veselības un sociāliem pakalpojumiem. Lēmumu par pakalpojuma raksturu un darbības jomu attiecīgajā līmenī pieņem valsts varas iestādes. Tās var nolemt pakalpojumus sniegt pašas vai uzticēt to sniegšanu citām valsts vai privātām iestādēm, kas var pakalpojumus sniegt saņemot atlīdzību vai bez tās.³ No Direktīvas un Komisijas paziņojuma par Direktīvas piemērošanu⁴ izriet, ka ekskluzīvas tiesības atkalizmantošanas jomā varētu būt pamatotas ar LESD 106.panta 2.punktu (bijušo EK Līguma 86. panta 2. punktu). Arī pētījumā par informācijas atkalizmantošanas ekonomisko potenciālu ir norādīts, ka tieši tāpat kā enerģijas, transporta un telekomunikāciju pakalpojumi ir vitāli svarīgi tradicionālajai valsts ekonomikai, informācijas pakalpojumi ģeogrāfijas, laika apstākļu, transporta un citās jomās ir svarīgi informācijas ekonomikai.⁵ Taču, lai dalībvalsts varētu definēt kādu informācijas pakalpojumu kā vispārējas nozīmes pakalpojumu, tai būtu jāievēro šādi Komisijas lēmumā⁶, kas atspoguļoti arī EST praksē, definēti kritēriji:

- 1) jābūt pilnvarojumam uzņēmumam veikt noteiktu uzdevumu (likums vai līgums, kurā ir atrunāts konkrētais uzņēmuma uzdevums, kas sniedzams sabiedrības interesēs);
- 2) pilnvarojumam jāattiecas uz pakalpojumu ar vispārēju ekonomisku nozīmi (uzdevuma izpilde ir patiešām nepieciešama kādas sabiedrības grupas vajadzību apmierināšanai);

² Ģenerāladvokāta Ležē secinājumi, kas sniegti 2001.gada 10. jūlijā EKT 2002. gada 19. februāra lietā C-309/99 *Wouters* 162. punkts.

³ 20.11.2007 COM (2007)725, Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un reģionu komitejai, kas pievienots paziņojumam “Vienots tirgus 21. gadsimta Eiropā” Vispārējas nozīmes pakalpojumi, tostarp vispārējas nozīmes sociālie pakalpojumi jauns Eiropas uzdevums.

⁴ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2009:0212:FIN:LV:PDF>

⁵ http://www.rufuspollock.org/economics/papers/economics_of_psi.pdf

⁶ Komisijas 2005. gada 28. novembra lēmums par EK Līguma 86. panta 2. punkta piemērošanu valsts atbalstam attiecībā uz kompensāciju par sabiedriskajiem pakalpojumiem dažiem uzņēmumiem, kuriem uzticēts sniegt pakalpojumus ar vispārēju tautsaimniecisku nozīmi, OV L 312/67, 29.11.2006.

NAV KLASIFICĒTS

~~DIENESTA VAJADZĪBĀM~~

- 3) izņēmumam no vispārējiem konkurences noteikumiem ir jābūt nepieciešamam, lai uzņēmums veiktu savu uzdevumu, un proporcionālam (noteikto mērķi var sasniegt tieši ar šādiem un ne citiem līdzekļiem);
- 4) tirdzniecības attīstība nedrīkst tikt ietekmēta tādā mērā, lai tas būtu pretrunā ES interesēm.

Tātad, lai stātos spēkā LESD 106.panta 2.punkta (bijušā EK Līguma 86.panta 2.punkta) izņēmums, nav pietiekami, ka valsts iestāde attiecīgajam uzņēmumam ir uzticējusi sniegt pakalpojumus vispārējās interesēs – ir jāpierāda, ka LESD konkurences noteikumu piemērošana kavē uzņēmumam uzticētā uzdevuma izpildi un, ka ES intereses šajā gadījumā netiek ietekmētas.⁷ Tāpat, ja uzņēmuma uzdevumu uzskata par uzdevumu vispārējās interesēs, dalībvalstij ir jāpierāda, ka šādu mērķi nevar sasniegt ar citiem līdzvērtīgiem līdzekļiem. „EK Līguma 86. panta 2. punktu [tagad LESD 106.panta 2.punkts] var ņemt vērā tikai tad, ja ir pierādīts, ka minētais uzņēmums nevar veikt savus uzdevumus, ja dalībvalsts neveic apstrīdētos pasākumus”.⁸

Ņemot vērā minēto, jāsecina, ka Direktīvas preambulas apsvērumus norāda uz ļoti šauru Direktīvas 11. panta interpretāciju. Atvasinot secinājumus no esošās EST prakses, nav pamata uzskatīt, ka ekskluzīvas vienošanās Direktīvas izpratnē nebūs jāpamato pēc līdzīgiem kritērijiem, kuri dalībvalstīm jāizpilda, lai attaisnotu uzņēmumu, kas sniedz vispārējas nozīmes pakalpojumus, atbrīvošanu no konkurences tiesībām.

Izvērtējot Līguma noteikumu atbilstību iepriekš minētajiem kritērijiem, secināms, ka Līgums ir tāds, kas atbilst informācijas sabiedrības pakalpojumu sniegšanai sabiedrības interesēs, un tā darbība ir turpināma līdz termiņa beigām – 2011.gada 7.augustam, šādu apsvērumu dēļ:

1) un 2) kritērijs (tāda pilnvarojuma esamība uzņēmumam veikt noteiktu uzdevumu, kas attiecas uz pakalpojumu ar vispārēju ekonomisko nozīmi).

Lursoft ir izstrādājusi un nodevusi valsts ekskluzīvā lietošanā Sistēmu, kas nodrošina automatizētu reģistrācijas procesa veikšanu un informācijas

⁷ EKT 1991.gada 10.decembra sprieduma lietā C-179/90 *Merci convenzionali porto di Genova SpA v Siderurgica Gabrielli SpA*, Recueil I-05889.lpp. 26. punkts; EKT 1985. gada 3. oktobra sprieduma lietā C-311/84 *Centre belge d'études de marché - Télémarketing (CBEM) v SA Compagnie luxembourgeoise de télédiffusion (CLT) and Information publicité Benelux (IPB)*, Recueil, 03261.lpp 17. punkts; EKT 1991. gada 23. aprīļa sprieduma lietā C-41/90 *Klaus Höfner and Fritz Elser v Macrotron GmbH*, Recueil, I-01979. lpp. 24. punkts.

⁸ EKT 1998. gada 25. jūnija sprieduma lietā C-203/96 *Chemische Afvalstoffen Dusseldorp BV and Others v Minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer*, Recueil, I-04075.lpp. 67. punkts.

~~DIENESTA VAJADZĪBĀM~~

NAV KLASIFICĒTS

sniegšanu, un šie pakalpojumi ir nozīmīgi lielai sabiedrības daļai. Reģistra pakalpojumi ir ātri, ērti, droši un par samazinātu maksu, pateicoties tālāk norādītajam:

a) Sistēmas funkcionalitāte. Laikā no 2001.gada valsts, pamatojoties uz Līgumu, Sistēmas papildināšanā, precizējumu izstrādāšanā ir sadarbojušies ar vienu partneri – Lursoft. Līguma ietvaros paredzētā Sistēmas uzturēšana un papildināšana par Lursoft līdzekļiem ļāvusi nodrošināt arī nepārtrauktu Sistēmas darbību, kā arī elastīgu sistēmas apkalpošanu – jaunu Sistēmas moduļu izstrādi, dažādu Sistēmas funkcionalitāti uzlabojošu izmaiņu ieviešanu. Ja minētās darbības būtu veicamas par valsts budžeta līdzekļiem, to ieviešana būtu daudz ilgstošāka un smagnējāka: finansējuma iegūšana sistēmas papildinājumu pasūtīšanai, normatīvajos aktos noteiktā kārtībā organizēta iepirkuma procedūra, detalizēti izstrādātas tehniskās specifikācijas sagatavošana, sistēmas papildinājumu programmēšana, testēšana un savietojamība ar esošo Sistēmu.

Šā brīža Sistēma nodrošina:

- visu Reģistra reģistru vešanu – tiesību subjektu un juridisko faktu reģistrāciju, izmaiņu informācijā par reģistrētajiem tiesību subjektiem un juridiskajiem faktiem reģistrāciju, tiesību subjektu izslēgšanu no reģistriem, informācijas pārbaudi citā reģistrā (gan Reģistra, gan citu iestāžu vestos reģistros), ja tas nepieciešams reģistrācijas procesā, informācijas elektronisku saņemšanu no citām valsts iestādēm (valsts aģentūra „Maksātnespējas administrācija”, Valsts ieņēmumu dienests) un informācijas sistēmām (Tiesu informatīvā sistēma), daļēji automatizētu valsts notāru lēmumu ģenerēšanu. Vienlaikus Sistēmā tiek nodrošināta un uzturēta arī agrāk vesto Reģistra reģistru ziņu pieejamība un informācijas izsniegšana sabiedrībai. Piemēram, ziņu izsniegšana no sabiedrisko organizāciju reģistra, politisko organizāciju un to apvienību reģistra;

- informācijas meklēšanu un atlasīšanu pēc noteiktiem kritērijiem;

- izziņu automatizētu ģenerēšanu par reģistrētajiem tiesību subjektiem un juridiskajiem faktiem;

- skenētu reģistrācijas u.c. dokumentu pieejamību (pievienošanu sistēmai, glabāšanu, skatīšanu, drukāšanu);

- Reģistra lietvedību (dokumentu plūsmas reģistrāciju, dokumenta virzību atbilstoši rezolūcijai, dokumentu izpildes kontroli) un tās sasaisti ar citiem Sistēmas moduļiem (subjektu reģistrāciju, informācijas sagatavošanu);

- Reģistra arhīva darbību (automatizēta lietu pasūtīšana arhīvā, izsniegto lietu uzskaite, ārpus Reģistra tiesībsargājošajām iestādēm izsniegto lietu uzskaite);

- personu parakstu apliecināšanu un informācijas par apliecinātajiem personu parakstiem uzkrāšanu un glabāšanu;

14-29

TMZino_280110_Lurs(DV); Informatīvais ziņojums par Tieslietu ministrijas un SIA „Lursoft” noslēgtā līguma atbilstību tiesību aktiem un Uzņēmumu reģistra informācijas sistēmu

NAV KLASIFICĒTS

DIENESTA-VAJADZĪBĀM

- kreditoru pieteikumu un kreditoru pieteikumu atsaukumu elektronisku pieņemšanu, uzkrāšanu un apstrādi;
- kontroles uzdevuma veikšanu;
- informācijas par iesniegtajiem gada pārskatiem uzkrāšanu, tajā skaitā arī gada pārskatu elektronisku saņemšanu no Valsts ieņēmumu dienesta;
- automatizētu publikācijas izveidi un elektronisku nosūtīšanu valsts sabiedrībai ar ierobežotu atbildību „Latvijas Vēstnesis” normatīvajos aktos noteiktajos gadījumos;
- maksātspējas reģistrā izdarīto ierakstu publicēšanu Reģistra mājas lapā.

Visu augstāk minēto Reģistra uzdevumu veiksmīgu darbību sekmē dažādo Sistēmas moduļu savstarpējā savietojamība, datu migrācijas iespējamība starp dažādiem reģistriem un dažādiem sistēmas moduļiem, ko nodrošina tas, ka Sistēmas izstrādi, uzturēšanu un papildināšanu veic viens tehniskais izstrādātājs.

b) Sistēmas sasaiste ar citiem valsts nozīmes reģistriem un informācijas sistēmām. Lai nodrošinātu efektīvu Reģistra darbību (tiesību principu, t.sk., labas pārvaldības principa ievērošanu), Lursoft, pamatojoties uz Līguma 5.1.punktu (par katru Sistēmas grozījumu vai papildinājumu, kas nav minēts Līguma 1.punktā, Puses vienojas atsevišķi) ir izstrādājusi un uztur Sistēmas sasaisti ar citām valsts informācijas sistēmām – Iedzīvotāju reģistru, nederīgo dokumentu reģistru, Valsts adrešu reģistru, Tiesu informatīvo sistēmu, transportlīdzekļu un to vadītāju valsts reģistru, traktortehnikas un tās vadītāju informatīvo sistēmu, valsts aģentūras „Lauksaimniecības datu centrs” informācijas sistēmu. Minētās sasaistes nodrošināšana nav Līguma priekšmets. Pateicoties šādai sasaistei reģistrācijas procesā ir nodrošināta ziņu pārbaude un saņemšana gan no citiem Reģistra vestajiem reģistriem, gan citiem valsts nozīmes reģistriem, tādējādi pakalpojuma „Reģistrācija” saņēmējs netiek apgrūtināts ar tādu dokumentu iesniegšanu Reģistrā, kas nepieciešami reģistrācijas veikšanai, taču atrodas citu valsts institūciju rīcībā. Pateicoties sasaistei, vienlaikus tiek nodrošināta Reģistra reģistros uzkrāto ziņu pareizība un ticamība. Sasaiste ar citiem reģistriem ļauj paplašināt sniegto pakalpojumu loku, piemēram, veikt personas paraksta apliecināšanu. Tādējādi ir radīta iespēja reģistrācijai nepieciešamo dokumentu – amatpersonas paraksta paraugu saņemt Reģistrā un vienlaikus iesniegt dokumentus reģistrācijai. Dažādo reģistru savstarpējā savietojamība un datu migrācija, kā arī automatizētā datu ievade un lēmumu ģenerēšana ļauj reģistrācijas procesu padarīt ātru un efektīvu. Jauna komersanta vai uzņēmuma reģistrāciju ir iespējams veikt 1 dienas laikā. To nodrošina gan automatizēta izziņu sagatavošana, gan skenēto dokumentu pieejamība. Šie ir svarīgi aspekti komercietiskās apgrozības veicināšanā.

c) pakalpojumu cena. Vēl viens nozīmīgs aspekts pakalpojumu vispārīgās ekonomiskās nozīmes svarīguma sabiedrības interesēm izvērtēšanā ir Reģistra pakalpojumu cena. Jāatzīmē, ka atbilstoši Līguma noteikumiem Sistēmā daudzu gadu garumā veiktie papildinājumi nav prasījuši finansiālus ieguldījumus no valsts budžeta, un pakalpojumu cenā nav iekļauti sistēmas izstrādes, papildināšanas un uzturēšanas izdevumi, kā rezultātā valsts nodevas par Reģistra sniegtajiem pakalpojumiem, it īpaši informācijas sniegšanu, ir nelielas (samazinātas) un pakalpojumi ir pieejami plašai sabiedrībai. Ņemot vērā iepriekš minēto, secināms, ka samazinātas pakalpojumu izmaksas un palielināta pakalpojuma kvalitāte ir maksimizējusi sabiedrības ieguvumu no Līguma.

Papildus informācijai seko pārskats par būtiskākajām normatīvo aktu un Sistēmas izmaiņām laikā no 2001.gada 7.augusta:

Nr. p. k.	Normatīvais akts	Izmaiņas sistēmā
1.	05.06.2003. „Grozījumi likumā „Par Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistru”	1.1. kontroles lietu moduļa izstrāde; 1.2. arodbiedrību reģistra moduļa izstrāde – reģistrācijas un informācijas sniegšanas funkcijas nodrošināšana;
2.	18.03.2004. „Grozījumi likumā „Par Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistru”, 30.10.2003. „Biedrību un nodibinājumu likums”, 22.01.2004. „Biedrību un nodibinājumu likuma spēkā stāšanās kārtības likums”, 17.06.2004. „Eiropas ekonomisko interešu grupu likums”	2.1. biedrību un nodibinājumu reģistra moduļa izstrāde – sabiedrisko organizāciju pārreģistrācijas, jaunu biedrību un nodibinājumu reģistrācijas un informācijas sniegšanas funkcijas nodrošināšana; 2.2. Eiropas ekonomisko interešu grupu reģistra moduļa izstrāde – reģistrācijas un informācijas sniegšanas funkcijas nodrošināšana;
3.	15.06.2006. „Grozījumi likumā „Par Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistru”, 22.06.2006. „Politisko partiju likums”, 22.06.2006. „Politisko partiju likuma spēkā stāšanās kārtības likums”,	3.1. politisko partiju reģistra moduļa izstrāde – politisko organizāciju pārreģistrācijas, jaunu politisko partiju un to apvienību reģistrācijas un informācijas sniegšanas funkcijas nodrošināšana; 3.2. parakstu apliecināšanas moduļa izstrāde

NAV KLASIFICĒTS

DIENESTA VAJADZĪBĀM

4.	08.11.2007. „Grozījumi likumā „Par Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistru”, 01.11.2007. „Maksātnespējas likums”	4.1. maksātnespējas reģistra moduļa izstrāde – tiesiskās aizsardzības procesa, juridiskās un fiziskās personas maksātnespējas procesa reģistrācijas, publikācijas Reģistra mājas lapā un informācijas sniegšanas nodrošināšana, elektroniskas informācijas apmaiņas ar tiesām un valsts aģentūru „Maksātnespējas administrācija” nodrošināšana
5.	Eiropas Padomes 1.direktīva (68/151/EEK), 06.03.2008. „Grozījumi likumā „Par Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistru”, 24.04.2008. „Grozījumi Komerclikumā”	5.1. skenēto dokumentu pievienošanas, glabāšanas, lietošanas moduļa izstrāde; 5.2. elektronisko dokumentu aprites moduļa izstrāde (pievienošana lietvedībā, virzīšana izskatīšanai, glabāšana)
6.	22.05.2008. „Grozījumi Gada pārskatu likumā”, 22.05.2008. „Grozījumi Konsolidēto gada pārskatu likumā”	6.1. sistēmas papildināšana, lai saņemtu, klasificētu, glabātu no Valsts ieņēmumu dienesta elektroniski saņemtos uzņēmumu un komersantu gada pārskatus un konsolidētos gada pārskatus, sniegtu informāciju par tiem un sagatavotu publikāciju laikrakstam „Latvijas Vēstnesis”
7.	17.02.2005. „Grozījumi likumā „Par Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistru”	Šķīrējtiesu reģistra moduļa izstrāde – reģistrācijas un informācijas sniegšanas funkcijas nodrošināšana
8.	18.12.2008. „Grozījumi likumā „Par Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistru”, 18.12.2008. „Grozījumi Reliģisko organizāciju likumā”	Reliģisko organizāciju un to iestāžu reģistra moduļa izstrāde – reģistrācijas un informācijas sniegšanas funkcijas nodrošināšana, datu konvertācija no Reliģisko lietu pārvaldes uzskaites sistēmas.

d) Reģistra informācijas pieejamība. Kā jau iepriekš norādīts, valsts ir apņēmusies neizplatīt Sistēmas datu bāzēs ievadītos publiskos datus caur Internetu komerciālos nolūkos un neslēgt līgumus ar trešajām personām par Sistēmas datu bāzēs ievadīto publisko datu izplatīšanu caur Internetu

NAV KLASIFICĒTS
DIENESTA VAJADZĪBĀM

komerciālos nolūkos, ja šāda vienošanās nav saskaņota ar Lursoft, un traucē Lursoft pildīt Līgumu. Pie kam valsts ir apņēmusies neradīt šķēršļus Lursoft saimniecisko interešu realizācijai. Tāpēc arī elektroniska informācija par reģistrētajiem subjektiem, juridiskajiem faktiem un izmaiņām reģistru ierakstos ir pieejama izziņu vai citā formā tikai Lursoft mājas lapā. Šā apstākļa dēļ uzskatāms, ka Lursoft faktiski valsts interesēs nodrošinājusi informācijas sabiedrības pakalpojuma ieviešanu Reģistra darbībā, it īpaši informācijas izplatīšanā un publicēšanā (maksātnešpējas reģistra ziņas).

Jāatzīmē, ka Lursoft no informācijas tehnoloģiju viedokļa ir nodrošinājis arī Reģistra ikdienas darbu – lietvedības datu bāze, dažādas atlases no tās, sabiedrībai izsniedzamo izziņu un valsts notāru reģistrācijas lēmumu automatizēta gatavošana, dokumentu skenēšanas sistēma, Reģistra interneta mājas lapas tehnoloģiskais risinājums.

Lursoft, izmantojot no Reģistra iegūtos publiskos datus, bez maksas piedāvā šādus informācijas sabiedrības pakalpojumus:

- Reģistra mājas lapā ir iespēja sekot iesniegto dokumentu virzībai;
- Reģistra mājas lapā ir iespēja meklēt reģistrēto tiesību subjektu pēc nosaukuma;
- Reģistra mājas lapā ir iespēja apskatīt maksātnešpējas reģistra ierakstus un skenētos dokumentus par kreditoru sapulču norises vietu, laiku un darba kārtību;
- „komercereģistra ziņas” – Lursoft mājas lapā ir iespēja tiešsaistes režīmā bez maksas uzzināt komercereģistrā reģistrētās izmaiņas;
- Lursoft mājas lapā bez maksas ir iespēja veikt pārbaudi par to, vai tiesību subjektam ir reģistrēts maksātnešpējas process – pārbaudes rezultātā tiek parādīti gan tie maksātnešpējas procesi, kas reģistrēti saskaņā ar likumu „Par uzņēmumu un uzņēmējsabiedrību maksātnešpēju”, gan arī tie, kas reģistrēti saskaņā ar Maksātnešpējas likumu;
- Lursoft mājas lapā ir iespēja apskatīt savus datus – par sev piederošajām kapitāla daļām Reģistrā reģistrētajās kapitālsabiedrībās, par reģistrētajiem amatpersonām un pilnvaru apjomu uzņēmumos un kapitālsabiedrībās, kurās persona reģistrēta kā amatpersona, par reģistrētajām komercķīlām, par reģistrētajām savām laulāto mantiskajām attiecībām;
- komersanta reģistrācijas apliecību pārbaude – sniedz iespēju pārbaudīt, vai uzrādītā komersanta apliecība ar noteiktu numuru ir bijusi izsniegta;
- iespēja pārbaudīt, vai Reģistrā reģistrētais tiesību subjekts ir iesniedzis gada pārskatu un par kuriem gadiem pārskats iesniegts;
- „Reģistra atgādinājumi” - šis pakalpojums ir pieejams uzņēmumu amatpersonām un kapitālsabiedrību valdes locekļiem, kuriem reģistros ir reģistrētas pārstāvības tiesības, un tas dod iespēju pārliecināties, vai, piemēram,

18-29

TMZino_280110_Lurs(DV); Informatīvais ziņojums par Tieslietu ministrijas un SIA „Lursoft” noslēgtā līguma atbilstību tiesību aktiem un Uzņēmumu reģistra informācijas sistēmu

DIENESTA VAJADZĪBĀM

NAV KLASIFICĒTS

NAV KLASIFICĒTS

DIENESTA VAJADZĪBĀM

komersants ir izpildījis normatīvajos aktos uzliktos pienākumus (piemēram, vai Reģistrā ir iesniegta aktuāla informācija par pārstāvēttiesīgajām personām, paziņojums par pamatkapitāla apmaksu, vai Reģistrā ir iesniegts gada pārskats par visiem darbības gadiem u.tml.).

- komercķīlas reģistrācijas e-pieteikums. Komerckķīlu reģistrācijas procesā ir izveidota iespēja, noslēdzot līgumu, elektroniski aizpildīt un iesūtīt Reģistrā pieteikumu komercķīlas reģistrācijai, dzēšanai un citām darbībām, kas jāreģistrē komercķīlu reģistrā;

- kreditoru pieteikumu un kreditoru pieteikumu atsaukumu elektroniska iesniegšana Reģistrā iespējama noslēdzot līgumu;

- izstrādes stadijā ir pakalpojums - elektroniskie pieteikumi ierakstu izdarīšanai komercķīlu reģistrā.

Atbilstoši Lursoft sniegtajai informācijai elektroniskās informācijas pieejamība ir vairāk kā 1,2 miljoniem interneta lietotāju. Pieaugot Interneta lietotāju skaitam, potenciālo lietotāju skaits palielināsies vēl. Atzīstams, ka Lursoft īstenotās aktivitātes Reģistra publiskajos reģistros esošās informācijas elektroniskā izplatīšanā ir nozīmīgas un pieejamas sabiedrībai;

e) statistika gan valsts un pašvaldību iestādēm, gan sabiedrībai. Izmantojot Reģistra reģistros uzkrāto informāciju, Lursoft veido dažādas statistikas, kas pieejamas internetā bez maksas plašam interesentu lokam. Pastarpināti šie statistikas dati tiek izmantoti valsts nozīmes statistiskās informācijas sagatavošanai (saskaņā ar Ministru kabineta 2008.gada 28.oktobra noteikumiem Nr.908 "Noteikumi par Valsts statistiskās informācijas programmu 2009.gadam" informācijas iegūšanas metode ir Reģistra, SIA "Lursoft IT" datu bāzes). Taču statistikas veidošanas procesā konstatēti trūkumi, kuri atspoguļoti šā ziņojuma 4.punktā.

f) elektroniska informācijas apmaiņa. Saskaņā ar Līgumu Lursoft nodrošina, ka citas valsts un pašvaldību institūcijas saņem elektronisku informāciju no Reģistra pēc šo institūciju izveidotiem kritērijiem un sev vēlamā formātā. Jāatzīmē, ka bieži speciālo datu atlasēs kritērijos tiek iekļauti arī parametri, kuri nav Sistēmā reģistrēti, bet šos parametrus ir iespējams izmantot, jo Lursoft par saviem līdzekļiem iegūto attiecīgo informāciju papildus saņēmis, uzkrājis vai īpaši apstrādājis.

Saskaņā ar Līgumu sistēmas īpašnieks nodrošina nepārveidotu datu izsniegšanu valsts un pašvaldību iestādēm. Ik nakti pēc speciāli sagatavotas datu struktūras informācija par reģistrētajiem subjektiem un izmaiņām elektroniski tiek nodota Valsts ieņēmumu dienestam. Tāpat, nodrošinot Tieslietu ministrijas iekšējos normatīvajos aktos noteiktās informācijas apmaiņu, Reģistra reģistros uzkrātā informācija tiek nodota Valsts zemes dienestam, tiesām, valsts aģentūrai „Maksātnespējas administrācija”.

19-29

TMZino_280110_Lurs(DV); Informatīvais ziņojums par Tieslietu ministrijas un SIA „Lursoft” noslēgtā līguma atbilstību tiesību aktiem un Uzņēmumu reģistra informācijas sistēmu

DIENESTA VAJADZĪBĀM

NAV KLASIFICĒTS

NAV KLASIFICĒTS
DIENESTA VAJADZĪBĀM

Pēc Lursoft sniegtajām ziņām, Lursoft nodrošina Reģistra reģistros uzkrātās informācijas sniegšanu ministrijām, kā arī to padotībā esošām institūcijām un pašvaldībām. Tādējādi citas valsts un pašvaldību institūcijas tiek nodrošinātas ar ātri iegūstamu un ērti lietojamu Reģistra informāciju. Tomēr šajā sadarbībā konstatēti trūkumi, kas atspoguļoti šā ziņojuma 4.punktā.

3) un 4) kritērijs (Izņēmumam no vispārējiem konkurences noteikumiem ir jābūt nepieciešamam un proporcionālam un vienlaikus tādām, kas neietekmē tirdzniecības attīstību tādā mērā, lai tas būtu pretrunā ar ES interesēm).

Minētie kritēriji pēc būtības paredz, ka, nosakot ekskluzīvas tiesības, ir iespējams izņēmums no konkurences tiesībām, ja citādi uzdevuma izpilde sabiedrības interesēs nebūtu iespējama. Tajā pašā laikā nedrīkst būt traucēta tirdzniecības attīstība.

Vērtējot Līguma noteikumu atbilstību šiem kritērijiem, norādāms turpmāk minētais.

Valsts, noslēdzot Līgumu, nebija gatava radīt izdevumus valsts budžetā. Tomēr Reģistra pakalpojumu (reģistrācija, informācijas sniegšana) sniegšana bija nodrošināma. Tādējādi, lai nodrošinātu sabiedrību ar reģistra pakalpojumiem un tajā pašā laikā baudītu tiesības bez maksas izmantot viena privāto tiesību subjekta radītu produktu – Sistēmu, tika rasts cits samaksas veids Lursoft, lai to motivētu uzturēt Sistēmu, nodrošinot publisko pakalpojumu sniegšanu. Minētais cits samaksas veids ir tiesības saņemt bez maksas Reģistrā uzkrāto publisko informāciju.

Ierobežoto valsts budžeta iespēju dēļ un lai sabiedrība netiktu ierobežota, saņemot publiskos pakalpojumus, valsts rada samērīgu situācijas risinājumu, kas nodrošināja labumu Lursoft kā Sistēmas īpašniecei un uzturētājai, gan labumu sabiedrībai saņemt ātri un ērti drošus Reģistra pakalpojumus par samazinātu maksu.

Minētajā gadījumā izvērtējams arī otrs rastā risinājuma aspekts – godīgas konkurences nodrošināšana Reģistra datu atkalizmantošanas jomā.

Godīga konkurence. Direktīva uzliek par pienākumu dalībvalstīm novērst diskrimināciju tirgus dalībnieku starpā, nosakot atkalizmantošanas noteikumus. Jānorāda, ka Līguma noteikumus un to ietekmi uz citu tirgus dalībnieku (potenciālo Reģistra publisko datu izmantotāju) interesēm jau vērtējusi Konkurences padome, pieņemot šādus lēmumus: 2006.gada 13.decembra lēmums lietā Nr.269/06/10/4 „Par Konkurences likuma 13.panta 1., 3. un 4.punktu iespējamo pārkāpumu SIA „Lursoft” un SIA „Lursoft IT” darbībās” un 2008.gada 28.maija lēmums lietā Nr.1075/07/10/5 „Par lietas izpēti izbeigšanu par Konkurences likuma 13.panta 1.punkta iespējamo pārkāpumu SIA „Lursoft”

darbībās” (lēmumu publiskā daļa pieejama Konkurences padomes mājas lapā www.kp.gov.lv).

Minētajos lēmumos Konkurences padome secināja, ka Lursoft atrodas dominējošā stāvoklī attiecībā pret citiem uzņēmumu reģistrācijas datu apstrādes un pārdošanas tirgus dalībniekiem Reģistra nepārveidotu datu latviešu valodā pārdošanas tirgū Latvijas teritorijā. Tas nozīmē, ka Lursoft kā dominējošais tirgus dalībnieks ir uzņēmies īpašu atbildību – neatkarīgi no tā, kā šis dominējošais stāvoklis ir izveidojies, un atbild par to, lai ar savu darbību nekropļotu konkurenci tirgū. Attiecīgi jebkurš tirgus dalībnieks, kas vēlas pirkt saturiski nepārveidotus datus vairumā, ir tiesīgs pieprasīt Lursoft to sniegšanu. Lursoft ir pienākums nodrošināt šos datus tādā tehnoloģiskā formā, kādā šie dati jau ir pieejami. Gadījumi, kad iespēja saņemt tikai nepārveidotus datus tiek liegta, var tikt vērtēti kā dominējošā stāvokļa ļaunprātīga izmantošana, kas ir konkurences tiesību pārkāpums. Tātad, Lursoft kā dominējošam tirgus dalībniekam ir pienākums saprātīgā laikā un atbilstoši apstrādātā veidā sniegt saturiski nepārveidotus datus tādā apjomā, kādā tos vēlas iegūt cits tirgus dalībnieks.⁹

Jāpiebilst, ka kaut arī dominējoša stāvokļa izveidošana pēc būtības nav nesaderīga ar LESD (bijušo EK Līgumu), taču tiks uzskatīts, ka dalībvalsts pārkāpj aizliegumus, kas noteikti LESD 106.pantā (bijušā EK Līguma 86. pantā) saistībā ar LESD 102.pantu (bijušo EK Līguma 82. pantu), ja tā pieņem jebkādas likumus, noteikumus vai administratīvus aktus, kas dod iespēju uzņēmumam, kuram ir piešķirtas ekskluzīvas tiesības, ļaunprātīgi izmantot savu dominējošo stāvokli.¹⁰ Proti, pat tad, ja tiek radīts tikai dominējošā stāvokļa ļaunprātīgas izmantošanas risks¹¹, Komisija var ierosināt pārkāpuma procedūru un, ja nepieciešams, vērsties arī EST, lai šādu pārkāpumu novērstu.

3.2. Līguma atzīšanas par atbilstošu Direktīvai sekas.

⁹ Konkurences padomes 2008. gada 28.maija lēmums Nr. 59 par lietas Nr.1075/07/10/5 izbeigšanu „Par Konkurences likuma 13.panta 1.punkta iespējamo pārkāpumu SIA „Lursoft” darbībās”.

¹⁰ EKT 1991. gada 13. decembra sprieduma lietā C-18/88 *Régie des télégraphes et des téléphones v GB-Inno-BM SA*, *Recueil*, I-05941.lpp., 20. punkts.

¹¹ EKT 1991. gada 10. decembra sprieduma lietā C-179/90 *Merci convenzionali porto di Genova SpA v Siderurgica Gabrielli SpA*, *Recueil* I-05889.lpp., 17. punkts; EKT 2008. gada 31. janvāra sprieduma lietā C-380/05 *Centro Europa 7 Srl v Ministero delle Comunicazioni e Autorità per le garanzie nelle comunicazioni and Direzione generale per le concessioni e le autorizzazioni del Ministero delle Comunicazioni*, *Recueil*, I-00349.lpp., 60. punkts;

NAV KLASIFICĒTS

DIENESTA VAJADZĪBĀM

Konstatējot Līguma atbilstību Direktīvas noteikumiem, jānorāda uz izvēlētā situācijas risinājuma – turpināt Līguma darbību līdz 2011.gada 7.augustam – riskiem:

1) kā norādīts iepriekš Tieslietu ministrijā un Reģistrā, kā arī citās valsts institūcijās ir vērsusies Firms.lv, un Tieslietu ministrijā vērsusies Vēstnesis noslēgtā Līguma sakarā. Tas apstiprina un norāda uz reālu risku ierosināt nacionālo tiesvedību pret valsti no minēto vai citu organizāciju puses gadījumā, ja tiek apstiprināta Līguma atbilstība normatīvajiem aktiem. Tiesvedība varētu tikt ierosināta sakarā ar zaudējumu atlīdzināšanu, kas radušies neīstenojot Direktīvas prasības un liedzot iespēju atkalizmantot valsts sektora informāciju. Tomēr papildus jānorāda, ka minēto organizāciju iepriekš minētais gatavības apliecinājums ir tikai teorētisks salīdzinājumā ar praktiski īstenotajām līgumattiecībām starp valsti un Lursoft, un pat iespējama minēto vai vēl citu organizāciju piedāvājumu izskatīšana neatbrīvo valsti no saistībām, kuras rodas, izbeidzot Līgumu ar Lursoft pirms termiņa.

Valsts atbildība par indivīdiem (organizācijām) nodarītajiem zaudējumiem, kas radušies tāda ES tiesību pārkāpuma dēļ, par kuru vainojama pati valsts, ir viens no LESD (bijušā EK Līguma) tiesību sistēmas principiem. Ja dalībvalsts ir izdarījusi ES tiesību pārkāpumu jomā, kurā tai ir plaša rīcības brīvība attiecībā uz tiesisko regulējumu, ar kādu tā nodrošina ES tiesību piemērošanu, indivīda (organizācijas) tiesības saņemt atlīdzību jāatzīst, ja ir ievēroti trīs nosacījumi:

- a) ja pārkāptās normas mērķis ir piešķirt tiesības indivīdam,
- b) ja pārkāpums ir pietiekami smags un
- c) ja pastāv tieša cēloņsakarība starp valstij uzliktā pienākuma pārkāpumu un indivīdam nodarīto kaitējumu.

Ja nacionālā tiesa secina, ka minētie nosacījumi ir ievēroti, dalībvalstij ir jānodrošina radīto zaudējumu atlīdzināšana saskaņā ar attiecīgās valsts tiesību aktiem par atbildību par nodarītajiem zaudējumiem un kaitējumu. Jāpiebilst, ka, lai par ES tiesību pārkāpumu prasītu no valsts zaudējumu atlīdzināšanu, nav nepieciešams, lai EST šo pārkāpumu konstatētu. Privātpersonu tiesības nevar būt atkarīgas ne no Komisijas vērtējuma par to, vai prasības celšana pret dalībvalsti saskaņā ar LESD 258.pantu (bijušo EK Līguma 226.pantu) ir lietderīga, ne arī no dalībvalsts pienākumu neizpildi konstatējoša EST sprieduma pasludināšanas.¹²

¹² Sk. EKT 2009. gada 24. marta sprieduma lietā C-445/06 *Danske Slagterier*, OV C 113, 16.05.2009, 2 lpp. 37. - 38. punktu.

~~NAV KLASIFICĒTS
DIENESTA VAJADZĪBĀM~~

Nemot vērā minēto un Līguma noteikumu, ka valsts nedrīkst izplatīt Sistēmas datu bāzēs ievadītos datus caur Internetu komerciālos nolūkos un slēgt līgumus par šo datu izplatīšanu caur Internetu ar trešajām personām, ja šāda vienošanās nav saskaņota ar Lursoft un traucē Lursoft Līgumā uzņemto saistību izpildi, pastāv risks, ka tās privātpersonas, kurām ir traucēta piekļuve Reģistra elektroniskai informācijai, lai to atkalizmanto, vērsīsies tiesā pret valsti par zaudējumu atlīdzību, kas tām nodarīti, valstij nenodrošinot valsts sektora informācijas atkalizmantošanas pieejamību visiem potenciālajiem tirgus dalībniekiem.

Saskaņā ar Valsts pārvaldes iestāžu nodarīto zaudējumu atlīdzināšanas likumu Latvijā mantiskais zaudējums ir jāatlīdzina šādā apmērā: ja aprēķinātā summa nepārsniedz 100 000 latus – 100 procentu apmērā no šīs summas; ja aprēķinātā summa ir no 100001 lata līdz 1000000 latiem – 50 līdz 100 procentu apmērā no šīs summas; ja aprēķinātā summa pārsniedz 1000000 latus, atbilstīgs atlīdzinājums var būt zemāks par 50 procentiem no šīs summas.

2) Komisija var uzsākt pārkāpumu procedūru un celt prasību EST saskaņā ar LESD 258.pantu (bijušā EK Līguma 226.pantu) par dalībvalsts pienākumu neizpildi, ko, iespējams, turpinātu arī, pamatojoties uz LESD 260.pantu (bijušo EK Līguma 228.pantu) (par EST sprieduma neizpildi), kā rezultātā Latvijas Republikai varētu iestāties nopietnas fiskālas sekas.

Lai novērstu no ES tiesībām izrietošo valsts pienākumu neizpildi, LESD 258.pants (bijušais EK Līguma 226.pants) paredz Komisijai pilnvaras uzraudzīt, lai dalībvalstis piemērotu ES tiesības korekti/pareizi, kā arī panākt, ka tiek konstatēta no ES tiesībām izrietošo valsts pienākumu neizpilde, lai pārkāpumu apturētu.¹³ Īstenojot šīs pilnvaras, Komisija vispirms uzsāk pārkāpumu procedūru nosūtot formālo paziņojumu dalībvalstij, kurā norāda uz pārkāpumu un lūdz sniegt paskaidrojumus. Šajā gadījumā Komisija var ierosināt pārkāpumu procedūru par 2001. gadā Lursoft piešķirto ekskluzīvo tiesību Reģistra informācijas atkalizmantošanai paturēšanu spēkā pēc 2008. gada 31. decembra, kad visām ekskluzīvām vienošanām, kas neatbilst Direktīvas izņēmuma noteikumiem, bija jābūt izbeigtām. Pēc Latvijas paskaidrojumu saņemšanas un izvērtēšanas Komisija lems par pārkāpuma lietas izbeigšanu vai tās turpināšanu, nosūtot Latvijai argumentētu atzinumu, kas būs pēdējais posms pirms Komisija cels prasību EST. Laika posms, kurā notiek dalībvalsts sadarbība ar Komisiju pārkāpumu procedūras ietvaros līdz tiesvedības uzsākšanai EST, var ilgt no 6 mēnešiem līdz pat 2 gadiem.

¹³ Sk. EKT 2001. gada 1. februāra sprieduma lietā C-333/99 *Komisija pret Francijas Republiku*, *Recueil*, I-1025. lpp., 23. punktu un EKT 2005. gada 2. jūnija sprieduma lietā C-394/02 *Komisija pret Grieķijas Republiku*, *Recueil*, I-4713. lpp., 14. un 15. punktu

~~NAV KLASIFICĒTS
DIENESTA VAJADZĪBĀM~~

Pēc tam, kad Komisija pret dalībvalsti ir uzsākusi tiesvedību, EST pasludina pirmo spriedumu, konstatējot dalībvalsts LESD vai no tā izrietošo saistību pārkāpumu. Pēc šāda konstatējoša sprieduma pasludināšanas dalībvalstij pēc iespējas ātrāk ir jānovērš pārkāpums, jo saskaņā ar Komisijas praksi un EST judikatūru, ja aptuveni pusgada laikā konstatējošais spriedums netiek izpildīts un pārkāpums novērsts, Komisija, pamatojoties uz LESD 260.pantu (bijušo EK Līguma 228.pantu), ceļ atkārtotu prasību EST un prasa dalībvalstij samaksāt arī soda naudu un kavējuma naudu. Soda nauda tiek noteikta par laika periodu no konstatējošā sprieduma pieņemšanas līdz atkārtotā sprieduma pieņemšanai. Savukārt kavējuma nauda tiek aprēķināta par katru atkārtotā sprieduma neizpildes dienu. Pašlaik, ņemot vērā Komisijas paziņojumu par EK Līguma 228. panta īstenošanu¹⁴ (SEK (2005) 1658), kavējuma nauda Latvijai ir noteikta robežās no EUR 384 – 23040 dienā, atkarībā no pārkāpuma ilguma un pārkāpuma smaguma koeficienta. Savukārt minimālais soda naudas apmērs Latvijai ir noteikts EUR 320 000.

Ņemot vērā minēto, kā arī to, cik ilgu laiku var aizņemt jaunas informācijas sistēmas izstrāde un tās darbības uzsākšana praksē, Latvijai jau šobrīd ir jābūt skaidram problēmas risinājumam, lai tas tiktu īstenots līdz Komisija ceļ prasību EST. Saskaņā ar EST judikatūru, ja Latvija būs veikusi visus pasākumus un pārkāpumu izbeigusi līdz Komisijas argumentētajā atzinumā norādītajam termiņam, Komisijas prasības pieteikumu EST atzīs par nepieņemamu.¹⁵ Ja tomēr pārkāpumu nav iespējams novērst līdz Komisijas argumentētajā atzinumā noteiktajam termiņam, lai izvairītos no finansiālajām sankcijām, ko varētu piespriest EST, pārkāpumam ir jābūt pilnībā novērstam uzreiz pēc pirmā EST konstatējošā sprieduma pieņemšanas. Šajā gadījumā, ja pieņem, ka Komisija 2009. gada vasarā vai rudenī uzsāktu pārkāpumu procedūru pret Latviju¹⁶, tad pēdējais brīdis, kurā pārkāpumam ir jābūt novērstam, varētu sakrist ar Līguma termiņa beigām – 2011. gada 7. augustu.

Abos punktos minētās tiesvedības var notikt paralēli, bez tam, zaudējumu atlīdzināšanai indivīdiem (organizācijām) kā nosacījumu nevar izvirzīt prasību, ka EST iepriekš jākonstatē valsts izdarīts ES tiesību pārkāpums.

¹⁴ Pieejams Eiropas Komisijas mājas lapā internetā: http://ec.europa.eu/community_law/docs/docs_infringements/sec_2005_1658_lv.pdf

¹⁵ Ģenerālvokāta Paolo Mengoci 2007. gada 28. jūnija secinājumi EKT lietā C-456/05 *Komisija pret Vācijas Federatīvo Republiku*, kā arī EKT 2007. gada 6.decembra sprieduma lietā C-456/05 *Komisija pret Vācijas Federatīvo Republiku*, *Recueil*, I-10517.lpp., 15. punkts.

¹⁶ Komisija savā 2009. gada 7. maija paziņojumā par Direktīvas piemērošanu norāda, ka tā rūpīgi uzraudzīs, vai dalībvalstis ievēro pienākumu izbeigt ekskluzīvās vienošanās un 2009. gada vasarā uzsāks izmeklēšanu, lai noskaidrotu, cik izplatītas ir šādas vienošanās.

Sk. <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2009:0212:FIN:LV:PDF>

Šādu paralēlu tiesvedību rezultātā valstij varētu tikt nodarīti „dubulti” zaudējumi, jo varētu nākties maksāt soda un kavējuma naudas ES, kā arī atlīdzināt zaudējumus indivīdiem (organizācijām);

3) tāpat, ja Līgums tiktu izbeigts pirms termiņa, jānorāda uz nacionālās tiesvedības risku no Lursoft puses. Lursoft vairākkārt norādījis uz to, ka par aptuveni 636 000 latu valsts var iegūt Sistēmu, kāda tā bijusi situācijā uz Līguma noslēgšanas brīdi, t.i., bez šajā ziņojumā iepriekš norādītajiem un ieviestajiem Sistēmas papildinājumiem.

4. Situācijas risinājums pēc 2011.gada 7.augusta.

Lai arī izvērtējot visus tiesvedības riskus (kā nacionālā, tā arī ES līmenī) tika secināts, ka ir identificējami ticami argumenti, ar kuriem attaisnot Līguma darbības turpināšanu līdz tā beigu termiņam (t.i., 2011.gada 7.augustam) kā sabiedrības interesēs esošu, tā darbības turpināšana pēc 2011.gada 7.augusta ir izvērtējama šādu iemeslu dēļ:

1) Komisija ir identificējusi Latviju kā valsti, kas nav veikusi pasākumus ekskluzīvo vienošanos izbeigšanai, tādējādi sagaidāms, ka tiks rūpīgi pārbaudīta Līguma – kā ekskluzīvas vienošanās Direktīvas izpratnē – attaisnojāmība. Jāņem vērā, ka iepriekš izklāstītie argumenti attiecināmi uz situāciju, kurā ekskluzīvā vienošanās noslēgta uz laiku, un ekskluzivitātes pārtraukšana pirms noteiktā termiņa varētu būt pretēja sabiedrības interesēm, jo apdraudētu sabiedrības iespējas saņemt Reģistra pakalpojumus konkrētā laika periodā, kas nepieciešams alternatīvas sistēmas vai sistēmu izveidošanai, vai arī radītu neproporcionālas izmaksas valsts budžetam. Šos argumentus nav iespējams izmantot attiecībā uz laikā neierobežotu ekskluzīvu vienošanos. Tādējādi pastāv nopietns „dubultas” tiesvedības risks saistībā ar Direktīvas prasību neizpildi: (a) Komisijas ierosināta pārskatīšanas procedūra un tai sekojoša tiesvedība EST un (b) valsts atbildība par indivīdiem un organizācijām (piemēram, Firms.lv) nodarītajiem zaudējumiem, kas radušies tādu Direktīvas prasību neizpildes gadījumā, par kuru vainojama valsts);

2) šā ziņojuma 2.1.nodaļā izklāstītā situācija, ka valsts saskaņā ar Līgumu nedrīkst izplatīt Sistēmas datu bāzēs ievadītos datus caur Internetu un Lursoft ir tiesīga noteikt datu izsniegšanas formātu, veidu un biežumu, kā rezultātā citas valsts institūcijas to funkciju un uzdevumu veikšanai nepieciešamos Sistēmas datus elektroniski saņem par maksu no privāto tiesību subjekta (Līguma 1.7.punkts un 2.1.5.punkts);

NAV KLASIFICĒTS

~~DIENESTA VAJADZĪBĀM~~

3) Līguma 3.1.punkts – autortiesības uz Sistēmu, kas nodota Reģistra lietošanā, pieder Lursoft. Bez tam saskaņā ar Līguma 3.2.punktu, Reģistra ievadītie dati Sistēmā ir valsts īpašums. Minētais rada risku, ka, lai arī pastāvētu Līguma 2.1.5.punktā paredzētā Lursoft piekrišana, tehniski varētu tikt apgrūtināta datu elektroniska nodošana trešajām personām, jo Sistēma ir autortiesību objekts. Tādējādi valsts pārvalde nebūtu tiesīga konstatēt un noteikt datu nodošanas iespējamību, formātu, veidu un biežumu, lai arī paši dati pieder valstij. Šāds risks norādāms arī gadījumā, kad, izstrādājot informācijas sistēmu, būs nepieciešams nodrošināt datu migrāciju no Sistēmas uz jauno informācijas sistēmu. Ja šāds risks iestājas, tad iespējams datu ievade jaunajā sistēmā būtu jāveic manuāli;

4) Līgums nenodrošina tiesības un iespējas valstij pašai veikt datu atlasē, veidot statistikas. Praksē ar to nodarbojas Lursoft, radot savu pakalpojumu, ko cita valsts iestāde savu funkciju veikšanai no Lursoft iegūst par maksu (skat. šā ziņojuma 2.1.nodaļu).

Lai nodrošinātu valsts sektora informācijas atkalizmantošanu, kā arī novērstu citus iepriekš konstatētos trūkumus sadarbībā ar citām valsts un pašvaldību iestādēm, Līgumam izbeidzoties 2011.gada 7.augustā, Tieslietu ministrija uzskata, ka ir jāizstrādā jauna vai jāiegādājas esošā informācijas sistēma, izmantojot ES struktūrfondu līdzekļus. Šajā gadījumā valstij būtu arī jānodrošina sistēmas uzturēšana un programmatūras izstrāde, kas nepieciešama datu migrācijai no Sistēmas uz jauno informācijas sistēmu.

Gan programmatūras izpēti, izstrādi, gan jaunās informācijas sistēmas izstrādātājs un uzturētājs tiktu izvēlēti publiskā iepirkuma procedūras rezultātā.

Šobrīd precīzas programmatūras un jaunās informācijas sistēmas izstrādes izmaksas nav noteiktas, jo nav izlemts, kādā vidē tiks radīta jaunā informācijas sistēma.

Lai apzinātu iespējamo izdevumu apmēru, kāds varētu rasties izstrādājot vai iegādājoties informācijas sistēmu, ir noskaidrotas līdzīgu sistēmu izstrādes, kā arī uzturēšanas izmaksas:

- Valsts zemes dienesta (turpmāk – VZD) Nekustamā īpašuma valsts kadastra informācijas sistēmas projektēšanas un izveidošanas izmaksās līdz 2008.gada janvārim iztērēti 1 754 000 LVL, sistēmas uzturēšanai līdz 2008.gada janvārim iztērēti 331 000 LVL. Valsts adrešu reģistra projektēšanas un izveidošanas izmaksās līdz 2008.gada janvārim iztērēti 405 000 LVL, sistēmas uzturēšanai līdz 2008.gada janvārim iztērēti 81 000 LVL. VZD šobrīd veic

~~DIENESTA VAJADZĪBĀM~~

NAV KLASIFICĒTS

Valsts adrešu reģistra modernizāciju, kas būs diezgan plaša datu bāzes optimizēšana un lietotāju aplikācijas pārveidošana¹⁷;

- Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes Nacionālās vīzu informācijas sistēmas (turpmāk – NVIS) izstrādes izmaksas ir 1 350 000 LVL, uzturēšanas izmaksās tika pieprasīti 120 000 LVL, 2009.g. piešķīra 20 000 LVL¹⁸. Iedzīvotāju reģistrs ir Vienotās migrācijas informācijas sistēmas apakšsistēma (turpmāk – VMIS). Iedzīvotāju reģistra projektēšanas un izveidošanas izmaksas ietilpst VMIS kopējās izmaksās 1 600 000 *euro*. VMIS uzturēšanas kopējās izmaksās tika pieprasīts 1 100 000 LVL, 2009.gadā piešķīra 100 000 LVL. Pasu sistēmas izstrāde ir izmaksājusi 1 500 000 LVL, uzturēšanas izmaksas ir 150 000 LVL¹⁹;

- Tiesu administrācijas Valsts vienotās datorizētās zemesgrāmatas projektēšanas un izveidošanas izmaksas ir 50 000 LVL, sistēma tiek uzturēta Tiesu administrācijas budžeta ietvaros²⁰;

- Lauksaimniecības datu centra informācijas sistēmas projektēšanas un izveidošanas izmaksas ir 900 000 LVL²¹;

- Iekšlietu ministrijas Informācijas centra sodu reģistra izveidošanas izmaksas ir 497 677 LVL, kā arī uzturēšanai nepieciešamais finansējums gadā ir 195 720 LVL²²;

- Valsts robežsardzes elektroniskās informācijas sistēmas projektēšanas un izveidošanas izmaksas ir 2 306 698 LVL²³.

No iegūtās informācijas secināms, ka sistēmu izstrādes un uzturēšanas izmaksas ir dažādas un nevienu no minētajām sistēmām nevar salīdzināt savā starpā ar Reģistra Sistēmu, līdz ar to nav iespējams prognozēt, cik izmaksātu jauna Reģistra sistēma.

Lai noteiktu aptuvenu jaunas Reģistra informācijas sistēmas izstrādei nepieciešamo finansējumu, tika veikts eksperta novērtējums, kas bāzēts uz paziņojumiem par informācijas sistēmu iepirkumiem Iepirkumu uzraudzības biroja interneta mājas lapā un izstrādes izmaksas salīdzinātas ar pēc apjoma un sarežģītības līdzīgām sistēmām. Pēc eksperta vērtējuma kopējās izmaksas ir 3 040 000 Ls, t.sk. nepieciešamo dokumentu (prasību specifikāciju) izstrāde – 330 000 Ls, jaunas Reģistra informācijas sistēmas un e-pakalpojumu izstrāde – 2 630 000 Ls un infrastruktūras iegāde – 80 000 Ls. Savukārt attiecībā uz jaunās

¹⁷ <https://www.visr.eps.gov.lv/visr/default.aspx?action=2&rid=51>

¹⁸ <https://www.visr.eps.gov.lv/visr/default.aspx?action=2&rid=158>

¹⁹ <https://www.visr.eps.gov.lv/visr/default.aspx?action=2&rid=40>

²⁰ <https://www.visr.eps.gov.lv/visr/default.aspx?action=2&rid=16>

²¹ <https://www.visr.eps.gov.lv/visr/default.aspx?action=2&rid=119>

²² <https://www.visr.eps.gov.lv/visr/default.aspx?action=2&rid=123>

²³ <https://www.visr.eps.gov.lv/visr/default.aspx?action=2&rid=123>

~~NAV KLASIFICĒTS~~
~~DIENESTA VAJADZĪBĀM~~

Reģistra informācijas sistēmas uzturēšanai nepieciešamo finansējumu, pamatojoties uz eksperta novērtējumu tās paredzamas līdz 500 000 Ls gadā.

Pastāv arī iespēja iegādāties esošo Sistēmu, noslēdzot mantisko autortiesību atsavināšanas līgumu. Tādējādi valsts iegūtu visas tiesības uz Sistēmu, kas nodrošinātu, ka tikai valsts ir tiesīga rīkoties ar Sistēmu (t.sk. citu līgumu noslēgšana Sistēmas izmantošanai, nododot datus citām valsts un pašvaldību iestādēm, informācijas atkalizmantotājiem). Lursoft nebūtu tiesīga lemt par Sistēmas nodošanu cita lietošanā, to papildināt vai lietot pati.²⁴

Šobrīd Tieslietu ministrija nevar precīzi noteikt Sistēmas cenu, jo nav pieejami precīzi dati par Sistēmas vērtību, ņemot vērā Līguma darbības laikā izdarītos Sistēmas uzlabojumus un papildinājumus. Ja valsts izbeidz Līgumu pirms termiņa, valsts var iegādāties Sistēmu, samaksājot Lursoft 600 000 latu (Sistēmas vērtība) un 6 % no šīs summas par katru līdz Līguma termiņa beigām atlikušo pilno gadu.

Sistēmas uzturētājs tiktu izvēlēts publiskā iepirkuma procedūras rezultātā. Arī šajā gadījumā nav iespējams noteikt precīzu Sistēmas iegādes un turpmākas uzturēšanas izmaksu apmēru. Par vadlīniju var kalpot iepriekš norādītais par līdzīgu valsts informācijas sistēmu izstrādes un uzturēšanas izmaksām.

Abos risinājuma variantos tas būtu vienreizējs finanšu resursu ieguldījums. Papildus jāreķinās ar informācijas sistēmas uzturēšanas izmaksām. Turklāt, Tieslietu ministrijas ieskatā, nākotnē netiktu radīta ietekme uz valsts budžetu, jo valsts pārvaldes iestādes nemaksātu par Reģistra informāciju (tiktu ietaupīti līdzekļi, kādus šobrīd saskaņā ar sniegto informāciju valsts pārvaldes iestādes tērē par Lursoft pakalpojumiem).

5. Secinājumi.

5.1. No Līguma atbilstības Direktīvas kritērijiem vērtējuma izriet šādi secinājumi:

- 1) valsts, pamatojoties uz Līgumu, nodrošina sabiedrību ar pakalpojumiem – Reģistra kompetencē esošu tiesību subjektu un juridisku faktu reģistrācija, informācijas sniegšana, parakstu apliecināšana;
- 2) Lursoft radījusi Sistēmu, ko valsts izmanto savu pakalpojumu sniegšanai, neprasot no valsts finanšu resursu ieguldījumus, taču saņemot valsts datus izmantošanai savā komercdarbībā;

²⁴ <http://www.autornet.lv/tiesibas/jautajumi/#53>

NAV KLASIFICĒTS

~~DIENESTA VAJADZĪBĀM~~

3) saskaņā ar Konkurences padomes atzinumu Lursoft nav tiesīga izmantot ļaunprātīgi dominējošo stāvokli Reģistra datu pārdošanas tirgū. Tādējādi valsts, paredzot uzdevuma izpildi sabiedrības interesēs, nav radījusi un akceptējusi noteikumus, kas būtu par pamatu dominējoša stāvokļa ļaunprātīgai izmantošanai un tirgus kavēšanai šajā jomā;

4) pašreizējā situācijā valsts nedrīkst slēgt līgumus par Sistēmas datu bāzēs ievadīto datu izplatīšanu caur Internetu trešajām personām, ja šāda vienošanās nav saskaņota ar Lursoft un traucē Lursoft Līgumā uzņemto saistību izpildi, līdz ar to ir apgrūtināta Reģistra publiskās informācijas elektroniska saņemšana;

5) pašreizējā situācijā, kad valsts institūcijas to funkciju un uzdevumu veikšanai nepieciešamos Sistēmas datus elektroniski saņem par maksu no privāto tiesību subjekta, neatbilst normatīvajos aktos noteiktajam regulējumam, kas paredz, ka informācijas apmaiņai iestāžu starpā jābūt bez maksas.

5.2. Tieslietu ministrija uzskata, ka Līgums būtu atzīstams par ekskluzīvu vienošanos, kas ir svarīga sabiedrībai informācijas pakalpojumu sniegšanā, taču vienlaikus norāda, ka pastāv šajā informatīvajā ziņojumā norādītie tiesvedības riski un citi riski.

5.3. Informatīvajā ziņojumā norādītā situācijas risinājuma pēc 2011.gada 7.augusta apstiprināšanas rezultātā, Līguma darbības turpināšana pēc 2011.gada 7.augusta nebūs pamatojama.

5.4. Ņemot vērā visu iepriekš minēto un lai izpildītu Direktīvā noteiktos kritērijus, kā arī, lai novērsu tiesvedības riskus pēc 2011.gada 7.augusta, Tieslietu ministrija ierosina atzīt Līgumu par atbilstošu Direktīvai, turpināt Līguma darbību līdz tā termiņa beigām – 2011.gada 7.augustam, kā arī novirzīt Eiropas Savienības struktūrfondu līdzekļus, lai izstrādātu vai iegādātos informācijas sistēmu, nodrošinot tās izmantošanu Reģistra darbībā pēc 2011.gada 7.augusta.

Tieslietu ministrs

M.Segliņš

Vīza: Valsts sekretārs

M.Lazdovskis

28.01.2010. 9:21

8524

I.Kļaviņa

67031837, Ina.Klavina@ur.gov.lv

G.Paidere

67031733, guna.paidere@ur.gov.lv

29-29

TMZino_280110_Lurs(DV); Informatīvais ziņojums par Tieslietu ministrijas un SIA „Lursoft” noslēgtā līguma atbilstību tiesību aktiem un Uzņēmumu reģistra informācijas sistēmu

~~DIENESTA VAJADZĪBĀM~~

NAV KLASIFICĒTS